

Informe sobre l'entrega de la placenta a la mare després del part

El 14 de juny de 2024, el CEAIB va rebre de la unitat de convenis del Departament Jurídic Administratiu del Servei de Salut de les Illes Balears la consulta següent:

*El Decret 136/1996, de 5 de juliol, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears classifica a l'article 5 els residus sanitaris en tres grups. Hi ha **una interpretació que considera** la placenta residu sanitari del grup III, fet que no permetria que la mare en pogués disposar.*

*Actualment, hi ha una **interpretació diferent** que considera que la placenta no és un residu i respecta que la persona que ha generat la placenta en pugui disposar després del part.*

Davant aquesta disjuntiva i als efectes d'unificar criteris i adoptar directrius en relació amb la pràctica clínica entre tots els hospitals de les illes Balears, sol·licitem un informe al Comitè d'Ètica Assistencial de les Illes Balears en relació amb la qüestió plantejada.

En primer lloc, hem fet una interpretació del que es demana al CEAIB i hem acordat que donarem resposta a: **quina ha de ser la interpretació del tipus de residu que s'ha de considerar la placenta en absència d'una classificació clara?**

Per elaborar aquest informe s'ha revisat la normativa vigent d'àmbit autonòmic i nacional, com també informes emesos per altres comitès d'ètica i protocols en funcionament en hospitals de la CAIB i de la resta del territori del SNS.

El primer que ens hem plantejat és la definició de *residu sanitari* i la classificació dels residus sanitaris. El residu, segons la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per una economia circular, és qualsevol substància o objecte que el seu posseïdor rebutgi o tingui la intenció o obligació de rebutjar.

Un cop revisada la normativa, no hem trobat que quedi recollit en cap ordenament vigent, i de manera clara, a quin tipus de residu pertany la placenta. La distinció entre un residu del grup III i un del grup IV es fa en el Decret 136/1996, de 5 de juliol, d'ordenació de la gestió dels residus sanitaris. Els residus del grup III representen les restes anatòmiques, amb exclusió de les que queden regulades pel Reglament de la policia sanitària mortuòria. Els del grup IV són aquells residus amb entitat suficient.

És per això que la placenta pot tenir una consideració de residu biològic, i així ho recullen algunes normatives, com ara el Decret 83/1999 de la Comunitat de Madrid, que inclou en el grup III els productes de la concepció.

No obstant això, des d'una posició ètica entenem que se li ha de donar una interpretació que faciliti l'atenció respectuosa amb els valors i creences de les persones i, d'acord amb això, algunes persones creuen que la placenta ha de tenir una consideració d'òrgan d'entitat suficient. Això s'ha argumentat considerant la placenta un vincle de connexió entre el nounat i la mare, que en cultures ancestrals ja es considerava un producte vital i sacre. Per tant, es pot considerar en aquests casos que, en desprendre's del cos humà, passa a ser immediatament propietat de la dona que fins ara la portava.

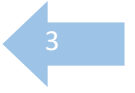
El CEAIB considera que els valors que regeixen en el sistema sanitari balear fan que s'hagi de considerar un dret el fet de poder disposar de la placenta i, per tant, en els casos en què es demani, s'ha de considerar com un òrgan d'entitat suficient. S'han d'arbitrar les mesures que permetin que s'entregui a les persones que així ho sol·licitin, complint totes les mesures de seguretat i control necessàries.

Entenem que el reconeixement d'aquest dret ha de coincidir amb una bona gestió dels recursos i el respecte escrupolós de la normativa de salut pública. Si la placenta és considerada un residu biològic, hi ha tractaments i circuits per garantir-ne l'eliminació. De la mateixa manera, en el cas de considerar-la com un òrgan d'entitat suficient i estar a disposició dels peticionaris, s'ha de garantir que no hi ha cap risc biològic ni de salut pública que restringeixi aquest dret.

Per assegurar aquesta garantia, des del CEAIB considerem que s'ha de tenir en compte que:

- La placenta representa un material de propietat mixta, i s'entén així perquè en la seva constitució hi ha una part clarament materna i una altra que és del nounat o la nounada («la placenta es material biológico de origen humano susceptible de ser conservado y alberga información genética en tanto en cuanto contiene datos personales relativos a las características heredadas o adquiridas de una persona física que proporcionan información única sobre su salud y sobre la de su familia»), i per això entenem i recomanem que, quan se sol·liciti la placenta, es tinguin en compte totes les parts implicades.
- Un altre aspecte que volem ressaltar és respecte a l'ús posterior de la placenta en els casos que se'n sol·liciti l'entrega: entenem que ha de ser un ús privat que ofereixi valor moral i que quedi subjecte a la normativa vigent en matèria de no comercialització. El Reglament (CE) 1223/2009 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre de 2009, sobre el productes cosmètics prohibeix l'ús de «cèl·lules, teixits o productes d'origen humà» com substàncies en la fabricació d'aquests preparats, així com en la producció de suplementes dietètics. Tampoc està permès en la

Unió Europea la venda de productes de placenta procedents de països
tercers.

Per acabar aquest informe, el CEAIB fa les recomanacions següents:

- Elaborar protocols unificats per a tot el territori de la CAIB (incloent-hi centres de titularitat privada).
- Promoure des de la CAIB una normativa unificada de classificació de residus en el territori autonòmic i nacional que incorpori la placenta de manera específica i que permeti el reconeixement del dret a rebre la placenta quan sigui sol·licitada.

Aquest informe ha estat aprovat pel Comitè d'ètica assistencial de les Illes Balears en la 14a reunió celebrada el dia 14 de novembre, per 14 vots a favor i 1 abstenció.

Palma a data de la signatura electrònica

President del CEAIB

José Antonio Salinas Sanz

Secretària del CEAIB

Yolanda Muñoz Alonso